

Beste Ahmed Aboutaleb,

Adonis is de naam van uw favoriete dichter, hij heette eerst Ali Ahmad Said. In het voorwoord van zijn dichtbundel schrijft u over zijn zelfgekozen naamsverandering; "Met de keuze voor zijn naam wilde hij aangeven **dat elk gedicht een nieuwe waarheid in de wereld brengt**". Ik vind dat een mooie gedachte. De wereld is niet vast; elk moment kan een gedachte, beeld, stuk tekst of glimlach je blik erop veranderen. Gebouwen kunnen dat ook.

De zin vormt de basis van twee belangrijke zaken die ik met u wil delen: traditie en toekomst

1. Toekomst

Op 4 september 1996 werd de Erasmusbrug feestelijk geopend door koningin Beatrix. De architect, Ben van Berkel, was toen 39 jaar oud, hetgeen betekent dat hij begin 30 was toen hij de opdracht kreeg voor het ontwerp. De bouwkosten waren 165 miljoen euro. Ruim 20 jaar later is het ondenkbaar dat een architect met die leeftijd en ervaring zo'n belangrijke en grote opdracht krijgt. Dat ligt niet aan de economie, dat ligt aan de tijdgeest. De tijdgeest vraagt om het volledig uitsluiten van alle risico's die je maar kunt bedenken. Opdrachten van deze omvang worden tegenwoordig gevat in zwaar opgetuigde aanbestedingen waarin enorme eisen gesteld worden aan het team, de bureauomzet en vooral; het gebouwde werk. En dat is begrijpelijk, een brug van 165 miljoen, daar wil je de beste mensen op hebben.

Aan de andere kant kun je stellen dat de jonge Ben het er niet slecht vanaf gebracht heeft. De brug was direct het belangrijkste icoon van Rotterdam; hij trekt jaarlijks duizenden toeristen en is voor elke Rotterdammer elke dag weer een plezier om eroverheen te rijden. Ik spreek uit ervaring. Mogelijk zijn de kosten wat hoog uitgevallen maar dat is niks bijzonders. Architecten als Ben van Berkel plukken nog dagelijks de vruchten van het lef dat er in de jaren '80 en '90 was en de vruchtbare bodem die er gelegd werd voor deze generatie (Winy Maas, KCAP, Mecanoo, OMA etc) om op te bloeien- en om fouten te kunnen maken. Het heeft ertoe geleid dat de Nederlandse ontwerpers over de hele wereld bekend zijn. Maar deze vruchtbare bodem is verdwenen. Het is niet meer mogelijk om architect te worden van bijvoorbeeld een schoolgebouw, zonder al meerdere scholen gebouwd te hebben. Het gevolg van deze aanbestedingscultuur is dat de meeste overheidsopdrachten naar steeds dezelfde architectenbureaus gaan. Rotterdam maakt als één van de weinige steden soms gebruik van de iets toegankelijker open oproep, voor kleine overheidsopdrachten, maar ook hier winnen toch bijna altijd de ervaren bureaus de competitie. Dat kan toch niet de bedoeling zijn; Nederland is toch trots op en wil toch blijven investeren in de toekomst van de architectuur?

Hierbij roep ik u op om in Rotterdam het lef uit de jaren '80 en '90 te tonen en te investeren in talenten. Rotterdam is wat dat betreft stoer genoeg, zij laat zich daar in ieder geval graag op voor staan. Schrijf bijvoorbeeld vijf keer per jaar een prijsvraag uit voor overheidswerken waar iedereen op mag inschrijven. Selecteer op potentie, visie, talent, in plaats van op ervaring. Ervaring kun je eromheen organiseren. Een stad als Rotterdam heeft het nodig, opdat de toekomstige generatie weer nieuwe waarheden, mooi en minder mooi, kan maken om in te leven.

BureauVanEig

de Fabriek van Delfshaven – Mathenesserdijk 412B – 3026GV Rotterdam
www.bureauvaneig.nl

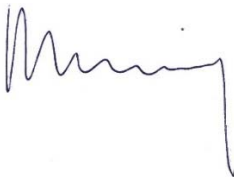
2. Traditie

De dichter Adonis zegt: "mijn vaderland is de taal", weer zo'n mooie uitspraak. Gebouwen zijn de taal van de stad. Zij vormen het decor van het dagelijkse leven en het collectieve geheugen. Elk nieuwe gebouw voegt een waarheid toe aan de stad. De Erasmusbrug toont hoezeer een bouwwerk het gezicht van een stad kan veranderen. Maar nieuwe bouwwerken kunnen niet zonder het bestaande weefsel waarin ze terecht komen. In Rotterdam is dit stedelijk weefsel kapot gemaakt in 1940. Het kapotte Rotterdam is hersteld, soms grof en lomp, soms zorgvuldig, soms modern, soms traditioneel. Het maakt niet uit, ik vraag u: koester dit verleden.

De binnenstad staat vol met grote brute gebouwen uit de jaren '50 en '60 (fig1). Dat is kenmerkend aan Rotterdam en het is bijzonder; geen enkele stad heeft dit. Rotterdam sloop graag om weer nieuw, beter en hoger te bouwen. Het is vaak niet beter. We hebben de gebouwen uit het verleden nodig, ze geven ons houvast. Er zijn nu plannen voor sloop- en nieuwbouw van het Schiekadeblok gebied. Maar dit gebied met zijn wederopbouwgebouwen (waaronder een prachtige Maaskant) heeft heel veel karakter dat juist goed ingezet kan worden bij de ontwikkeling. Met de nieuwbouw op, naast en tussen de bestaande structuur ontstaat er een verrijking van dit deel van de stad. En dat geldt ook voor de binnenstad. Deze is uniek met al die platte daken; er kan een tweede wereld op gerealiseerd worden. Van de Lumière locatie bij de Lijnbaan (fig2) kan een plek gemaakt worden met woningen op en naast de bestaande Maaskantflat, met op het dak van de voormalige Bajaclub een fijn parkje en in de naastliggende parkeergarage, die vaak leegstaat, kan geparkeerd worden. Op de Lijnbaan zelf komt een fijne groene weide, zodat het uitzicht vanuit de omliggende woningen prettig is. Daarmee ontstaat een plan dat zoveel meer te bieden heeft dan een sloop-nieuwbouw model.

Maar ook dit vergt lef. Bouwen in de binnenstad is lastig; er is weinig ruimte en met al die bestaande panden zijn er veel risico's die van te voren niet allemaal te voorspellen zijn. Stimuleer daarom deze initiatieven en zorg dat ze verder komen. Wordt geen burgemeester van sloop-nieuwbouwplannen maar wordt burgemeester van de wederopbouwverdichting.

Koester de gebouwde brute Rotterdamse waarheden uit de jaren '50 en stimuleer talent met overheidsopdrachten voor de nieuw te bouwen waarheden van de toekomst.

Met hartelijke groet, Marjolein van Eig
Rotterdam, 20 december 2017

BureauVanEig

de Fabriek van Delfshaven – Mathenesserdijk 412B – 3026GV Rotterdam
www.bureauvaneig.nl

fig (2) Stimuleer de nieuw te bouwen waarheden van de toekomst

fig (1) Koester de gebouwde brute waarheden uit het verleden

BureauVanEig

de Fabriek van Delfshaven – Mathenesserdijk 412B – 3026GV Rotterdam
www.bureauvaneig.nl